

APOŠTOL PAVOL V RÍME

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Rim 16,1.2; Rim 15,20–27; Sk 28,17–31; Rim 1,7.8; 15,14

ZÁKLADNÝ TEXT

Predovšetkým ďakujem svojmu Bohu skrze Ježiša Krista za všetkých vás, pretože vaša viera sa hlása po celom svete. (Rim 1,8)

Ak chceme správne pochopiť Pavlov list adresovaný Rimanom, potrebujeme najprv poznať historické pozadie. Poznanie kontextu je na pochopenie Božieho slova nevyhnutné. Aj pri štúdiu Listu Rimanom potrebujeme poznať problémy, na ktoré Pavol reaguje. Pavol totiž nepísal všeobecné pojednanie na tému kresťanstvo, ale osobný list s presným zámerom konkrétnej skupine kresťanov žijúcich v určitom čase a na určitom mieste. Ak tento zámer pochopíme, môžeme hľadať odpoveď na otázku, aké posolstvo je v liste ukryté pre nás.

Skúsme sa preto vo svojich predstavách na chvíľu preniesť do Ríma prvého storočia po Kristovi, staňme sa členmi miestneho kresťanského zboru, započúvajte sa do Pavlovho posolstva a do slov, ktoré mal na pokyn Svätého Ducha priniesť veriacim v Ríme.

A hoci Pavol svojím listom reagoval na bezprostredné problémy v rímskom zbore, princípy, ktoré sa v jeho liste nachádzajú – v našom prípade najmä otázka „Ako je človek zachránený?“ – sú univerzálne. Áno, Pavol sa prihováral konkrétnej skupine ľudí a mal na mysli ich konkrétne problémy. Vieme však, že o mnoho storočí neskôr – v úplne inom čase a kontexte –, boli slová Listu Rimanom pre Martina Luthera rovnako dôležité ako pre Pavla, keď ich písal. A dôležité sú aj pre nás dnes.

LISY APOŠTOLA PAVLA

¹Odporúčam vám našu sestru Fébu, ktorá je aj diakonkou cirkvi v Kenchreách, ²aby ste ju prijali v Pánovi, ako je hodné svätých, a aby ste jej pomáhali v každej veci, v ktorej by vás potrebovala; veď ona pomáhala mnohým, i mne samému. (Rim 16,1.2)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Text Rim 16,1.2 naznačuje, že Pavol mohol napísať svoj list Rimanom v gréckom meste Kenchreje, ktoré slúžilo ako východný prístav vtedajšieho Korintu. Pavlova zmienka o Fébe, ktorá tu žila, odkazuje na túto oblasť ako na pravdepodobné miesto vzniku listu.

Určenie miesta, kde boli novozmluvné listy napísané, nám pomáha určiť čas ich napísania. Pavol veľa cestoval. Miesto, kde sa práve nachádzal, nám môže pomôcť určiť dátum napísania listu.

Zbor v Korinte založil Pavol počas svojej druhej misijnej cesty v rokoch 49 – 52 po Kr. (Sk 18,1–8). Grécko opäť navštívil na svojej tretej misijnej ceste v rokoch 53 – 58 po Kr. (Sk 20,2.3). Na konci cesty tu dostal finančný dar pre chudobných v Jeruzaleme (Rim 15,25–26). List Rimanom teda mohol byť napísaný okolo roku 58 po Kr.

Pri návšteve zborov v Galácii Pavol zistil, že falošným učiteľom sa počas jeho neprítomnosti podarilo mnohých bratov a sestry presvedčiť, aby sa znovu vrátili k obriezke a dodržiavaniu ceremoniálnych ustanovení Mojžišovho zákona. V obave, že títo ľudia prídu do Ríma ešte pred jeho príchodom, píše kresťanom v Ríme list. Chce zabrániť podobnému nešťastiu. Všeobecne sa predpokladá, že aj Galaťanom Pavol písal z Korintu – počas svojho trojmesačného pobytu v tomto meste na svojej tretej misijnej ceste.

„Pavol vo svojom liste do Ríma vyložil veriacim slávne zásady evanjelia. Objasnil v ňom svoje stanovisko k otázkam, ktoré znepokojovali tak zbory zo Židov, ako aj zbory z pohanov, a ukázal, že nádeje a zaslúbenia, ktoré boli kedysi určené predovšetkým Židom, sú teraz ponúknuté aj pohanom.“ (AA 373; SA 224)

Ako sme už povedali, ak pochopíme zámer autora a konkrétnu situáciu, môže nám to pomôcť lepšie porozumieť danej biblickej knihe. Preto je dôležité vedieť, aké otázky a problémy trápili židov i pohanov v zboroch, do ktorých Pavol písal. Viac sa tejto téme budeme venovať v nasledujúcej lekcii.

APLIKÁCIA

- Každé obdobie a miesto prinášajú špecifické problémy a témy, ktoré je potrebné riešiť. Aké otázky a problémy trápia dnes tvoj zbor a tvoju cirkev? Predstavuj ohrozenie zvonku, alebo zvnútra?
- Akú úlohu zohrávaš v týchto diskusiách ty? Vieš sa občas zastaviť a kriticky zhodnotiť svoj postoj k spomenutým problémom? Prečo je toto zastavenie dôležité?

PAVLOVA TÚŽBA NAVŠTÍVIŤ RÍM

²⁰A tak sa usilujem ohlasovať evanjelium nie tam, kde Kristovo meno bolo už známe, aby som nebudoval na cudzom základe, ²¹ale ako je napísané: Uvidia tí, ktorým o ňom nebolo nič zvestované a porozumejú tí, ktorí nepočuli. ²²Preto sa mi postavilo do cesty mnoho prekážok, keď som chcel prísť k vám. ²³Teraz však už v týchto krajoch nie je pre mňa nijaké voľné pole a už mnoho rokov túžim prísť k vám, ²⁴keď budem cestovať do Hispánie. Dúfam totiž, že vás uvidím, keď budem prechádzať cez vaše mesto, a že ma vychystáte na cestu, keď najprv medzi vami trochu pookrejem. ²⁵Teraz však idem do Jeruzalema, čím konám službu svätým. ²⁶Macedónsko a Achájsko sa totiž rozhodli urobiť zbierku pre chudobných medzi svätými v Jeruzaleme. ²⁷Rozhodli sa tak, lebo sú ich dlžníkmi. Ak sa pohania stali účastnými na ich duchovných hodnotách, povinní sú poslúžiť im hmotnými hodnotami. (Rim 15,20–27)

Niet pochyb o tom, že osobný kontakt je vo väčšine prípadov tým najlepším spôsobom komunikácie. Môžeme si telefonovať, písať emaily alebo posilať správy cez mobil, prostredníctvom internetu môžeme dokonca robiť videohovory. Ale osobná komunikácia tvárou v tvár je nenahraditeľná. Práve preto Pavol na konci svojho listu odkazuje Rimanom, že by ich rád navštívil. Chcel, aby vedeli o jeho túžbe po osobnom stretnutí a vysvetľuje, prečo sa mu to doteraz nepodarilo.

Prečítaj si text Rim 15,20–27. Čím Pavol zdôvodňuje, že nenavštívil Rím už skôr? Aké okolnosti viedli Pavla k stanoveniu času jeho návštevy v Ríme? Akú úlohu zohrávala v Pavlových dôvodoch misia? Čo sa môžeme naučiť o misii a vydávaní svedectva na základe Pavlových slov?

Veľký misionár pohanov si uvedomoval, že jeho poslaním je prinášať evanjelium na miesta, kde o ňom ľudia ešte nepočuli. V oblastiach, kde už ľudia Krista poznali, nechal pôsobiť svojich spolupracovníkov. V čase, keď sa kresťanstvo ešte len začalo šíriť a evanjelistov bolo málo, by Pavlovo pôsobenie vo fungujúcich zboroch znamenalo plytvanie jeho misijným darom. On sám o tom povedal: „A tak sa usilujem ohlasovať evanjelium nie tam, kde Kristovo meno bolo už známe,“ pretože len tak môžu počuť a pochopiť aj tí, čo ešte evanjelium nepočuli (Rim 15,20.21).

Pavol sa nechcel usadiť v Ríme. Jeho cieľom bolo priniesť evanjelium až do Španielska. Dúfal, že ho v tom veriaci v Ríme duchovne aj materiálne podporia.

- Aký dôležitý princíp môžeme objaviť v skutočnosti, že Pavol hľadal vo fungujúcich zboroch podporu pre prácu v nových oblastiach? V čom to môže byť pre dnešnú cirkev inšpiráciou, ako organizovať misijnú prácu?
- Ešte raz si prečítaj text Rim 15,20–27. Všimni si Pavlovu veľkú túžbu slúžiť iným a predstaviť im Krista. Čo motivuje teba a tvoje konanie? Ako sa v tvojom živote prakticky prejavuje túžba pomáhať iným?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PAVOL V RÍME

¹⁶Po príchode do Ríma Pavlovi dovolili bývať v súkromí s vojakom, ktorý ho strážil. ¹⁷Po troch dňoch Pavol zvolal popredných Židov. ... ²³Od rána až do večera im vysvetľoval a vydával svedectvo o Božom kráľovstve a presviedčal ich o Ježišovi dôkazmi z Mojžišovho zákona a prorokov. ²⁴Tomu, čo hovoril, niektorí uverili, iní však neverili. ... ³⁰Pavol ostal celé dva roky vo svojom najatom byte a prijímal všetkých, ktorí k nemu prichádzali. ³¹Ohlasoval Božie kráľovstvo a učil o Pánu Ježišovi Kristovi s úplnou odvahou a bez prekážok. (Sk 28,16–31)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si text Skutky 28,16. Čo tento text hovorí o Pavlovom príchode do Ríma? Čo sa z toho môžeme naučiť o neočakávaných a nechcených okolnostiach, ktoré sa nám tak často postavia do cesty?

Apoštol Pavol sa síce napokon dostal do Ríma, ale za úplne iných okolností, než si predstavoval. Na konci svojej tretej misijnej cesty sa vrátil do Jeruzalema s finančnou podporou, ktorú jeruzalemským veriacim poslali ich bratia z Európy a Malej Ázie. Tam sa však stalo niečo neočakávané. Pavol bol zatknutý a uväznený. Po dvoch rokoch väzenia v Cézarei sa odvolal k cisárovi. Asi tri roky po uväznení sa ako väzeň dostáva do Ríma. V čase, keď písal Rimanom list, si svoj príchod do tohto mesta určite predstavoval inak.

Prečítaj si text Rim 28,17–31. Čo tento text hovorí o Pavlovom pobyte v Ríme? Čo sa z toho môžeme naučiť?

„Pavol neobrátil pozornosť cisárskeho dvora na evanjelium svojimi kázňami, ale svojimi putami. Práve ako väzeň lámal okovy hriechu, ktoré mnohých zotročovali. To však nebolo všetko. Pavol vyhlásil: Mnohí z bratov v Pánovi, posmelení mojimi okovami, oveľa odvážnejšie, bez strachu hlásajú Slovo. (Fil 1,14)“ (AA 464; SA 277)

Záver Pavlovho života bol zvláštny. Hoci jeho pôvodné plány boli iné, vnímal Božie vedenie. Prvotné sklamanie sa zmenilo na požehnanie.

APLIKÁCIA

- Kedy ťa naposledy prekvapili nečakané udalosti, ktoré na začiatku vyzerali hrozivo, ale nakoniec sa zmenili na veľké požehnanie? (Pozri Fil 1,12.) Ako ti môžu tieto skúsenosti pomôcť dôverovať Bohu aj vo chvíľach, keď sa zdanlivo nič nedarí?

SVÄTÍ V RÍME

Všetkým, čo sú v Ríme, Bohom milovaným, povolaným svätým, milosť vám a pokoj od Boha, nášho Otca a od Pána Ježiša Krista. (Rim 1,7)

Prečítaj si Pavlov pozdrav zboru v Ríme (Rim 1,7). Aké princípy pravdy, teológie a viery sa nachádzajú v týchto slovách?

**OSOBNÉ
ŠTUDIUM**

Bohom milovaným. Je pravda, že Boh miluje celý svet. Vo zvláštnom slova zmysle však miluje predovšetkým tých, ktorí sa rozhodli kladne odpovedať na jeho lásku.

Vidíme to aj v medziľudských vzťahoch. Zvláštnym spôsobom milujeme tých, čo milujú nás. Ide o vzájomný vzťah lásky. Láska totiž vyžaduje odpoveď. Ak odpoveď neprichádza, láska sa nemôže naplno rozvinúť.

Povolaným svätým. Svoj list Pavol adresoval „povolaným svätým“. Slovo „svätí“ (gr. *hagioi*) označuje tých, ktorí patria Bohu, sú ním a preňho oddelení. Možno ich čaká ešte poriadny kus cesty, aby dosiahli cieľ – plné posvätenie, ale vďaka tomu, že sa v živote rozhodli pre Krista, stali sa „svätými“ v pravom biblickom význame.

Pavol nazýva kresťanov v Ríme „povolání svätí“. Znamená to, že niektorí sú povolani k svätosti a iní nie? Ako ti pomáhajú túto otázku pochopiť texty v Ef 1,4; Heb 2,9 a 2Pet 3,9?

Úžasnou správou evanjelia je to, že Kristova obeť je univerzálna – je pre všetkých ľudí. Všetci boli povolani k záchrane a svätosti ešte pred založením sveta. Boh vždy túžil po tom, aby prostredníctvom Ježiša Krista mohol zachrániť celý svet. Záverečný pekelný oheň mal pohltiť len satana a jeho anjelov (Mat 25,41). Ak niekto drží hladovku v obchodnom dome, neobmedzí to ponuku dostupného tovaru. Podobne ani to, že niektorí sa rozhodnú neprijať pozvanie k večnej záchrane, neobmedzí obrovský rozsah Božej ponuky.

- Premýšľaj chvíľu o tom, že Boh pripravil tvoje spasenie už pred tvojím narodením – dokonca ešte pred založením sveta. Chceš dnes odpovedať na toto pozvanie a prijať ho? Čo ti bráni prijať Božiu ponuku záchrany a večného života?

APLIKÁCIA

VERIACI V RÍME

Predovšetkým ďakujem svojmu Bohu skrze Ježiša Krista za všetkých vás, pretože vaša viera sa hlása po celom svete. (Rim 1,8)

Bratia moji, ja sám som presvedčený o vás, že aj vy ste plní dobroty, že ste naplnení všetkým poznaním, schopní navzájom sa napomínať. (Rim 15,14)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Nevieme presne, ako bol založený kresťanský zbor v Ríme. Tradícia, ktorá tvrdí, že ho založil Peter alebo Pavol, nemá historické opodstatnenie. Možno ho založili ľudia, ktorí prežili na Turíce obrátenie (Sk 2), a potom navštívili Rím. Možno neskorší kresťania, ktorí po príchode do Ríma svedčili iným o svojej viere.

Je prekvapujúce, že len niekoľko rokov po Turícach existuje zbor, ktorý je už v celom okolí známy, a napriek tomu ho pravdepodobne nenavštívil ešte nikto z apoštolov. „Napriek tvrdému odporu existoval v Ríme už dvadsať rokov po Kristovom ukrižovaní živý zbor. Bol silný a horlivý a Pán ho viedol a pôsobil v ňom.“ (E. G. Whiteová v 6 BC 1067)

Slovo „viera“ má vo verši Rim 1,8 aj význam „vernosť“. Títo noví veriaci sa verne pridržali nového spôsobu života, ktorí našli v Kristovi.

Prečítaj si text Rim 15,14. Ako Pavol charakterizuje veriacich v Ríme?

Pavol sa rozhodol uviesť o veriacich v Ríme tri skutočnosti: (1) Sú „plní dobroty“. Mohli by niečo podobné povedať ľudia aj o nás? Sme v okolí známi predovšetkým tým, že v našej blízkosti môžu okúsiť dobrotu a láskavosť?

(2) Sú „naplnení všetkým poznaním“. Biblia stále znovu zdôrazňuje, aké dôležité je veci poznať a pochopiť. Kresťania sú vyzývaní, aby študovali Bibliu a poznali jej učenie. „Slová dám vám nové srdce vlastne znamenajú – dám vám novú myseľ. Zmena srdca je vždy sprevádzaná jasným presvedčením o kresťanskom poslaní a pochopením pravdy.“ (Ellen Whiteová, My Life Today, str. 24)

(3) Sú „schopní navzájom sa napomínať“. Nikto nemôže rásť vo svojej kresťanskej skúsenosti, ak sa izoluje od ostatných veriacich. Potrebujeme povzbudzovať iných a potrebujeme, aby iní povzbudili nás.

APLIKÁCIA

- **Ako je na tom tvoj zbor? Akú poveseť má v okolí? Vie o ňom vôbec niekto? Čo môžeš urobiť pre svoj zbor, aby nastala zmena k lepšiemu?**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Spasenie ľudstva nie je založené na dodatočnom uvažovaní alebo improvizácii vyplývajúcej z neočakávaných udalostí po objavení sa hriechu. Naopak, spasenie vychádza z Božieho plánu záchrany človeka, ktorý bol sformulovaný už pred založením sveta (pozri 1Kor 2,7; Ef 1,3.14; 2Tes 2,13; 14) a vychádza z Božej večnej lásky k ľuďom (Jer 31,3).

Tento plán sa týka večnosti v minulosti, týka sa našej súčasnosti a večnosti v budúcnosti. Zahŕňa v sebe také skutočnosti a požehnania, akými je vyvolenie a predurčenie byť Božím svätým ľuďom a nieť Kristovu podobu, vykúpenie a odpustenie, zjednotenie všetkého v Kristovi, zapečatenie Svätým Duchom, prijatie večného dedičstva a oslávenie (Ef 1,3–14). Ústredným bodom tohto plánu sú utrpenie a smrť Ježiša Krista, ktoré neboli historickou nehodou ani produktom ľudského rozhodnutia, ale vychádzali z Božieho plánu vykúpenia (Sk 4,27.28). Ježiš je v skutočnosti *Baránok, zabitý od založenia sveta* (Zj 13,8).“ (*The Handbook of Seventh-day Adventist Theology*. Hagerstown, MD: Review and Herald, 2000. str. 275, 276)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Vráťte sa k záverečnej otázke v časti na štvrtok. Čo konkrétne môže vaša trieda urobiť pre to, aby aj váš zbor bol vo svojom okolí známy svojou láskavosťou?
2. V triede sa podelte o svoje osobné skúsenosti s tým, ako Boh zmenil vo vašom živote zdanlivo hrozné veci na dobré. Ako môžete pomôcť tým, ktorí možno práve dnes prežívajú ťažké obdobie? Zamyslite sa znovu nad myšlienkou, že už pred stvorením sveta sme boli povolani k spaseniu (pozri Tít 1,1.2; 2Tim 1,8.9). V čom vás to môže povzbudiť? Čo nám to hovorí o Božej láske k ľuďom? Prečo ľudia zavrhnújú takú úžasnú ponuku?
3. Uvažujte o aplikačnej otázke z časti na štvrtok. Ako môžete zlepšiť povest' vášho spoločenstva v okolí?